

30 ΧΡΟΝΙΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ

http://www.floropoulos.gr - email: info@floropoulos.gr

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ

ΟΜΟΚΕΝΤΡΟ

Α. Φλωρόπουλου

για μαθητές με απαιτήσεις

• ΚΕΝΤΡΟ ΑΘΗΝΑΣ: Βερανζέρου 6, Πλατεία Κάνιγγος, Τηλ.: 210-38.14.584, 38.02.012, Fax: 210-330.42.42

• ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Λ. Βουλιαγμένης 244 (μετρό Δάφνης), Τηλ.: 210-9.76.76.76, 9.76.76.77

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΣΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

Σάββατο 8 Φεβρουαρίου 2025

Διδαγμένο κείμενο:

Αριστοτέλης, Ηθικά Νικομάχεια Β1, 1-4, 1103a14-b2

Διττής δὴ τῆς ἀρετῆς οὕσης, τῆς μὲν διανοητικῆς τῆς δὲ ἠθικῆς, ἡ μὲν διανοητικὴ τὸ πλεῖον ἐκ διδασκαλίας ἔχει καὶ τὴν γένεσιν καὶ τὴν αὕξησιν, διόπερ ἐμπειρίας δεῖται καὶ χρόνου, ἡ δ' ἠθικὴ ἐξ ἔθους περιγίνεται, ὅθεν καὶ τοῦνομα ἔσχηκε μικρὸν παρεκκλῖνον ἀπὸ τοῦ ἔθους. Ἐξ οὗ καὶ δῆλον ὅτι οὐδεμία τῶν ἠθικῶν ἀρετῶν φύσει ἡμῖν ἐγγίνεται· οὐθὲν γὰρ τῶν φύσει ὄντων ἄλλως ἐθίζεται, οἷον ὁ λίθος φύσει κάτω φερόμενος οὐκ ἂν ἐθισθῇ ἄνω φέρεσθαι, οὐδ' ἂν μυριάκις αὐτὸν ἐθίξῃ τις ἄνω ριπτῶν, οὐδὲ τὸ πῦρ κάτω, οὐδ' ἄλλο οὐδὲν τῶν ἄλλως πεφυκότων ἄλλως ἂν ἐθισθῇ. Οὐτ' ἄρα φύσει οὔτε παρὰ φύσιν ἐγγίνονται αἱ ἀρεταί, ἀλλὰ πεφυκόσι μὲν ἡμῖν δέξασθαι αὐτάς, τελειουμένοις δὲ διὰ τοῦ ἔθους. Ἔτι ὅσα μὲν φύσει ἡμῖν παραγίνεται, τὰς δυνάμεις τούτων πρότερον κομιζόμεθα, ὕστερον δὲ τὰς ἐνεργείας ἀποδίδομεν (ὅπερ ἐπὶ τῶν αἰσθήσεων δῆλον· οὐ γὰρ ἐκ τοῦ πολλάκις ἰδεῖν ἢ πολλάκις ἀκοῦσαι τὰς αἰσθήσεις ἐλάβομεν, ἀλλ' ἀνάπαλιν ἔχοντες ἐχρησάμεθα, οὐ χρησάμενοι ἔσχομεν)· τὰς δ' ἀρετάς λαμβάνομεν ἐνεργήσαντες πρότερον, ὥπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν· ἃ γὰρ δεῖ μαθόντας ποιεῖν, ταῦτα ποιοῦντες μαθάνομεν, οἷον οἰκοδομοῦντες οἰκοδόμοι γίνονται καὶ κιθαρίζοντες κιθαρισταί· οὕτω δὴ καὶ τὰ μὲν δίκαια πράττοντες δίκαιοι γινόμεθα, τὰ δὲ σώφρονα σώφρονες, τὰ δ' ἀνδρεῖα ἀνδρεῖοι.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Με βάση το αρχαίο κείμενο να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις ως **Σωστές** ή **Λανθασμένες** και να γράψετε τη φράση του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνει.

- i. Η διανοητική αρετή είναι αποτέλεσμα κυρίως της διδασκαλίας.
- ii. Ο Αριστοτέλης συσχετίζει γλωσσικά τη λέξη ἔθος με τη λέξη ἠθική.
- iii. Η ηθική ολοκλήρωση του ανθρώπου επιτυγχάνεται μέσω της διαδικασίας του ἔθους.
- iv. Για να δούμε με τα μάτια μας, η φύση μας εξασφαλίζει πρώτα την αντίστοιχη δυνατότητα.
- v. Ο τρόπος απόκτησης μιας τέχνης είναι τελείως διαφορετικός από τον τρόπο απόκτησης της αρετής.

Μονάδες 10

B1. Ποια είναι τα δύο είδη των αρετών που διακρίνει ο Αριστοτέλης; Αφού τις κατονομάσετε, να αναφέρετε πώς μπορούν να γίνουν κτήμα του ανθρώπου αλλά και τη σχέση που έχουν με τη ψυχή του ανθρώπου.

Μονάδες 10

B2. Να αντιστοιχίσετε καθεμία από τις φράσεις της στήλης Α του παρακάτω πίνακα με μία φράση από τη στήλη Β που συμπληρώνει ορθά το νόημά της.

A	B
1. Ο Αριστοτέλης είχε την ευκαιρία να γνωρίσει κοντά στον πατέρα του	α. τη φιλοσοφία.
	β. την ιατρική επιστήμη.
	γ. τη στρατιωτική τέχνη.
2. Όταν πέθανε ο Αλέξανδρος στα 323 π.Χ., ο Αριστοτέλης	α. επέστρεψε στην Αθήνα.
	β. έφυγε για δεύτερη φορά από την Αθήνα.
	γ. επέστρεψε στα Στάγειρα.
3. Ο Αριστοτέλης θεωρεί ότι η ευδαιμονία	α. είναι ενέργεια.
	β. είναι κατάσταση.
	γ. είναι καλή τύχη και δεν σχετίζεται με τις ανθρώπινες ικανότητες.
4. Η αποφθεγματική φράση «Εύδαιμονία ψυχῆς καὶ κακοδαιμονία» διατυπώθηκε από τον	α. Αριστοτέλη
	β. Ηράκλειτο
	γ. Δημόκριτο.
5. Σύμφωνα με τον Αριστοτέλη το ἄλογον μέρος της ψυχῆς	α. έχει σχέση με την αύξηση του ανθρώπινου οργανισμού και τη διατροφή.
	β. ταυτίζεται με το ἐπιθυμητικόν.
	γ. έχει σχέση με την αρετή.

Μονάδες 10

B3. Να αντιστοιχίσετε καθεμία νεοελληνική λέξη της στήλης Α με την ετυμολογικά συγγενή αρχαιοελληνική λέξη της στήλης Β. Δύο λέξεις στη στήλη Β περισσεύουν.

A	B
α) φρόνιμος	1) διανοητικῆς
β) παράφορος	2) ἐμπειρίας
γ) πυρομανής	3) ἔσχηκε
δ) ανόητος	4) ἐθίζεται
ε) ένοχος	5) φέρεσθαι
	6) πῦρ
	7) σώφρονες

Μονάδες 10

B4. Αφού μελετήσετε το παρακάτω κείμενο και αντλώντας στοιχεία από το κείμενο αναφοράς να συγκρίνετε την αριστοτελική αντίληψη περί αρετής με όσα αναφέρει ο Ξενοφών.

Γνωρίζω βέβαια πως είναι δύσκολο πράγμα να γράψει κανείς επαινετικό λόγο, που να ανταποκρίνεται στην αξία της αρετής και της δόξας του Αγησιλάου, ωστόσο πρέπει να το επιχειρήσω. Γιατί δεν θα ήταν δίκαιο ένας άνθρωπος, αν υπήρξε τέλειος, να μην αξιωθεί γι' αυτό τον λόγο έστω και κατώτερους επαίνους. Σχετικά λοιπόν με την ευγενική του καταγωγή τι πιο σημαντικό και όμορφο θα μπορούσε να πει κανείς από το ότι ακόμα και σήμερα θυμούνται αναφέροντας ονομαστικά τους προγόνους του με ποια σειρά κατάγεται από τη γενιά του Ηρακλή, όταν μάλιστα αυτοί δεν ήταν απλοί πολίτες, αλλά βασιλιάδες απόγονοι βασιλιάδων; Δεν μπορεί όμως να τους κατηγορήσει κανείς ούτε και γι' αυτό, ότι δηλαδή είναι μεν βασιλιάδες, αλλά δεν έχουν σημαντική πόλη. Αλλά όπως η γενιά τους είναι η πιο τιμημένη στην πατρίδα τους, έτσι και η πόλη τους είναι η πιο ένδοξη στην Ελλάδα.

Ξενοφών, Αγησίλαος 1. 1-3

Αδίδακτο κείμενο:

Δημοσθένους, *Περί τοῦ στεφάνου*, 169-171

Στον «Περί τοῦ στεφάνου» λόγο του Δημοσθένη μεταξύ άλλων γίνεται λεπτομερής αναφορά του ρήτορα στη δική του αντιμακεδονική πολιτική, όπως και στην πολιτική των αντιπάλων του φιλομακεδόνων. Στο απόσπασμα που ακολουθεί περιγράφεται παραστατικά ο πανικός και η αναταραχή που επικράτησαν στην Αθήνα, μετά την αναγγελία της κατάληψης της Ελάτειας από τον βασιλιά της Μακεδονίας, τον Φίλιππο Β'.

[169] Ἐσπέρα μὲν γὰρ ἦν, ἥκε δ' ἀγγέλλων τις ὡς τοὺς πρυτάνεις ὡς Ἐλάτεια κατείληπται. καὶ μετὰ ταῦθ' οἱ μὲν εὐθύς ἐξαναστάντες μεταξὺ δειπνοῦντες τοὺς τ' ἐκ τῶν σκηνῶν τῶν κατὰ τὴν ἀγορὰν ἐξεῖργον καὶ τὰ γέρρ' ἐνεπίμπρασαν, οἱ δὲ τοὺς στρατηγούς μετεπέμποντο καὶ τὸν σαλπικτὴν ἐκάλουν· καὶ θορύβου πλήρης ἦν ἡ πόλις. τῇ δ' ὑστεραίᾳ, ἅμα τῇ ἡμέρᾳ, οἱ μὲν πρυτάνεις τὴν βουλὴν ἐκάλουν εἰς τὸ βουλευτήριον, ὑμεῖς δ' εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐπορεύεσθε, καὶ πρὶν ἐκείνην χρηματίσαι καὶ προβουλεῦσαι πᾶς ὁ δῆμος ἄνω καθῆτο.

[170] καὶ μετὰ ταῦτα ὡς ἦλθεν ἡ βουλὴ καὶ ἀπήγγειλαν οἱ πρυτάνεις τὰ προσηγγελμέν' ἑαυτοῖς καὶ τὸν ἤκοντα παρήγαγον κάκεῖνος εἶπεν, ἡρώτα μὲν ὁ κῆρυξ «τίς ἀγορεύειν βούλεται;» παρήει δ' οὐδεὶς. πολλάκις δὲ τοῦ κήρυκος ἐρωτῶντος οὐδὲν μᾶλλον ἀνίστατ' οὐδεὶς, ἀπάντων μὲν τῶν στρατηγῶν παρόντων, ἀπάντων δὲ τῶν ρητόρων, καλούσης δὲ [τῆς κοινῆς] τῆς πατρίδος [φωνῆς] τὸν ἐροῦνθ' ὑπὲρ σωτηρίας· ἦν γὰρ ὁ κῆρυξ κατὰ τοὺς νόμους φωνὴν ἀφίησι, ταύτην κοινὴν τῆς πατρίδος δίκαιον ἡγεῖσθαι.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΑ

μεταξὺ δειπνοῦντες = ἐνῶ ἀκόμη δειπνοῦσαν.

ἐξείργω = διώχνω, απομακρύνω, βγάζω ἔξω.

τὰ γέρρα = τα παραπέτα των σκηνῶν που ἦταν στημένες στην αγορά // τα ξύλινα παραπήγματα.

χρηματίζω = συσκέπτομαι, συζητώ.

τὰ προσηγγελμένα = οἱ εἰδήσεις.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. [170] «καὶ μετὰ ταῦτα... τῆς πατρίδος δίκαιον ἡγεῖσθαι.»: νὰ μεταφραστεῖ τὸ παραπάνω ἀπόσπασμα.

Μονάδες 10

2. Με ποίους τρόπους αποδίδει ὁ Δημοσθένης τὴν τρομερὴ ἐντύπωση που προκάλεσε ἡ εἶδηση ὅτι ὁ Φίλιππος κατέλαβε τὴν Ελάτεια;

Μονάδες 10

3. Να γράψετε τον τύπο που ζητείται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

πρυτάνεις: την κλητική ενικού

ἀγγέλλων: το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του Αορίστου

πλήρης: την αιτιατική πληθυντικού του ουδετέρου γένους

ἄνω: τον υπερθετικό βαθμό του επιρρήματος

ἀπήγγειλαν: το α' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής μέλλοντα

ἑαυτοῖς: το α' πρόσωπο της αντωνυμίας στη δοτική ενικού, του ίδιου γένους

παρήγαγον: το απαρέμφατο μέλλοντα στην ίδια φωνή

κατείληπται: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα

μάλλον: τον θετικό βαθμό του επιρρήματος

παρόντων: τον ίδιο τύπο στον μέλλοντα

Μονάδες 10

4. α) Να κάνετε πλήρη συντακτική αναγνώριση στις υπογραμμισμένες λέξεις ή φράσεις.

Μονάδες 5

β) «*καὶ ἀπήγγειλαν οἱ πρυτάνεις τὰ προσηγγελμέν' ἑαυτοῖς*»: να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική

Μονάδες 2

γ) «*τὰ προσηγγελμέν'*»: αφού αναγνωρίσετε το είδος της μετοχής να την αναλύσετε στην αντίστοιχη πρόταση

Μονάδες 3

Καλή επιτυχία!!!